

Nr 282.

Av herr **Tengdahl**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i entreprenadreglementet.

De underliga tider, vi leva i, ha fört med sig, att inga ekonomiska beräkningar stå sig. Särskilt icke sådana angående byggnadskostnader. En mängd entreprenörer ha ingått till Kungl. Maj:t med begäran om ersättning för förluster på grund av de dyra tiderna, men fått avslag. Kungl. Maj:t har därvid förmodligen tänkt på statsrevisorerna och måhända även konstitutionsutskottet, som ju kan intressera sig även för mera reela saker än »vad 1809 års lagstiftare menade» o. d. Det vill synas, som om Kungl. Maj:t i dessa sina avgöranden endast träffat den formella rätten.

För något år sedan tillerkändes byggnadsarbetare över lag 20 öres tillägg i timmen såsom kristidstillägg. Detta skedde under ett uttalande av statens vederbörande förlikningsman, Cederborg, att denna utgift borde drabba vederbörande beställare. Vid ett större kommunalt bygge, som jag har att göra med, ställde man sig genast denna anvisning till efterrättelse, ehuru de 20 örena för det bygget skulle gå till icke mindre än 100,000 kronor. Men när jag hörde efter, hur staten ställt sig i liknande fall, erfor jag följande:

Entreprenören för en seminariebyggnad hade hos byggnadsstyrelsen anmält, att han knappast orkade betala ut 20-örestillägget och därför ville stänga bygget. Han fortsatte emellertid mot löfte om förord för en blivande ansökan om ersättning av Kungl. Maj:t. Ansökan inkom och förordades av byggnadsstyrelsen, men avsågs av Kungl. Maj:t.

Detta kan som sagt knappast kallas reel rättsida.

Entreprenadsystemet är som bekant mycket diskuterat och på många håll ansett förkastligt. Att det knappast gagnar yrkesskickligheten, torde väl få anses odisputabelt. För beställaren är det ju ett medel att hålla sig »på den säkra sidan», att veta i förväg, vad en

sak kan komma att kosta. Den, som åtagit sig arbetet, får stå sitt kast, heter det. Det är emellertid påtagligen orimligt, att entreprenören skall stå även oberäknliga risker, utan dessa borde bäras av den, för vilken han arbetar. Om så skedde kunde beräkningarna göras tillförlitligare och riskmarginalen minskas.

I alla händelser tillkommer det inte staten att ockra på enskildas oförsiktiga utfästelser. I här relaterade fallet vägrade ju staten infria en utfästelse — man kan gott kalla den så — som en dess tjänsteman i framskjuten ställning gjort.

Det kan ju tänkas andra och bättre tider än de nuvarande. Arbeta-lönerna kunna sjunka utan att arbetarens ställning försämrast, om nämligen penningens köpkraft ökas. För sådana fall kan man ju tänka sig, att en entreprenör kunde vara skyldig att lida avdrag på sin entreprenadsumma. I vad fall som helst bör utgångspunkten för bedömandet vara uppgifter från entreprenören å de timpenningar, han räknat med i sina förslag.

Jag föranledes yrka,

att riksdagen ville besluta hos Kungl. Maj:t göra framställning om sådan ändring i entreprenadreglementet, att byggnadsentreprenör å ena sidan får ersättning för timpenningsökningar, som framgå ur förhandlingar mellan organisationerna inför statens vederbörande förlikningsman eller eljes vunnit dennes gillande, och å andra sidan blir skyldig lida minskning i entreprenadsumman motsvarande de minskningar i timpenning, som tillkomma på ovanskrivet sätt.

Stockholm den 21 januari 1919.

Knut A. Tengdahl.